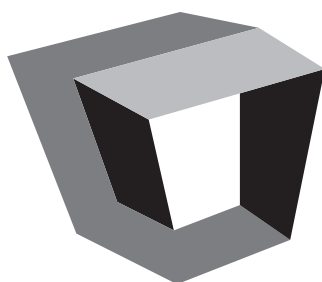

FSD2692

**Suomalainen päihdehoito:
päihdetyöntekijän alalle hakeutuminen
2008**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Suomalainen päihdehoito: päihdetyöntekijän alalle hakeutuminen 2008 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (15.8.2018).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2692. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Saarnio, Pekka (Tampereen yliopisto): Suomalainen päihdehoito: päihdetyöntekijän alalle hakeutuminen 2008 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 2.0 (2018-08-15). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2692>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Haastattelukysymykset	5

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Suomalainen päihdehoito: päihdetyöntekijän alalle hakeutuminen 2008

Aineiston nimi englanniksi: Substance Abuse Treatment: Reasons for Career Choice 2008

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2.0 (15.8.2018).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Saarnio, Pekka (Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos)

Tolonen, Kari (Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Saarnio, Pekka (Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)

Aineisto luovutettu arkistoon

28.10.2011

Asiasanat

alkoholiongelmat; alkoholismi; ammatinvalinta; huumeongelmat; katkaisuhuolto; lapsuus; päihdehuolto; päihdeongelmat; sosiaalihuolto; sosiaalityö; sosiaalityöntekijät; terapeutit

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: sosiaalipalveluiden käyttö ja saatavuus; terveyskäyttäytyminen

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Suomalainen päihdehoito

Suomalainen päihdehoito -sarja kattaa sekä kvantitatiiviseen että kvalitatiiviseen tutkimukseen soveltuvia aineistoja. Aineistot on kerätty A-klinikoilla ja muissa päihdetyötä tekevissä laitoksissa. Sarja käsittää sekä päihdetyön ammattilaisille että päihdehoidon asiakkaille tehtyjä lomakekyselyjä, kirjoitusaineistoja sekä haastatteluja.

Sarjan eri osa-aineistoissa selvitetään mm. päihdehoidon asiakkaiden päihteiden käyttöhistoriaa, kokemuksia päihdehoidosta sekä päihdehoidon jälkeistä selviytymistä. Päihdetyön ammattilaisilta kysytään mm. heidän taustastaan, hoitomenetelmistä sekä syistä jotka ovat vaikuttaneet ammatinvalintaan.

Sisällön kuvaus

Aineisto on osa laajempaa Suomalainen päihdehoito -sarjaa, johon kuuluu niin kvantitatiiviseen kuin kvalitatiiviseen tutkimukseen soveltuvia osa-aineistoja.

Haastatteluaineisto on kerätty päihdehoidon työntekijöille tehdyn lomakekyselyn (FSD2693) yhteydessä kahdessa päihdetyötä tekevässä laitoksessa Suomessa.

Haastateltaviksi valittiin laitosten työntekijöistä sellaisia, jotka työskentelevät vakituisena työntekijänä asiakastyössä ja joilla on alan koulutus. Kriteerit täyttävien työntekijöiden joukosta osallistujat valittiin satunnaistetusti ja haastattelut toteutettiin kolmen kuukauden aikana vuorotellen kummassakin laitoksessa. Haastateltaville lähetettiin etukäteen teemahaastattelun runko ja taustatietolomake, jolla kerättiin tietoja muun muassa demografisista tekijöistä ja menetelmällisestä orientaatiosta (kts. FSD2693).

Aineistossa kartoitetaan auttamis- ja päihdetyöhön hakeutumisen motiiveja. Haastateltavat kertovat mm. lapsuudestaan ja perheestään. Lisäksi haastateltavat kertovat sellaisista kokemuksista lapsuudessaan, jotka mahdollisesti ovat vaikuttaneet haastateltavien ammatinvalintaan. Haastateltavilta tiedustellaan myös heidän omaa päihteidenkäyttöhistoriaa sekä niitä konkreettisia syitä, jotka haastateltavan mielestä ovat johtaneet hakeutumiseen työhön päihdehoitoalalle.

Haastattelut kestivät tunnista lähes kahteen tuntiin. Litteroituna haastatteluja on yhteensä 580 sivua. Aineistosta on tehty html-versio, jonka hakemiston avulla haastatteluja on helppo selata.

Aineistoa on mahdollista käyttää rinnakkain samoille henkilöille tehdyn lomakekyselyaineiston FSD2693 kanssa, jonka tunnustenumeroita tämän aineiston numerot vastaavat.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Päihdehoitolaitosten asiakastyössä olevat työntekijät, jotka vakinaisessa työsuhteessa ja joilla alan koulutus

Aineistonkeruun ajankohta: 2008

Kerääjät: Saarnio, Pekka (Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos); Tolonen, Kari (Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos)

Aineistonkeruun tekniikka: Haastattelu

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Aineiston ajallinen kattavuus: 2008

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

Aineiston määrä: 20 haastattelun litteraatiot odt- ja html-tiedostoina.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Aineistosta on tunnisteteollisuussyistä poistettu haastateltavan tai kolmansien henkilöiden nimet tai niiden toistua korvattu pseudonyymeillä. Työpaikkojen nimet ja paikkakunnat on kategorisoitu yhdenmukaisesti haastattelujen sisällä: esim. [kaupunki a] viittaa samaan kaupunkiin koko haastattelussa. Lisäksi on poistettu tarvittaessa muita tietoja, joiden avulla haastateltavat tai kolmannet henkilöt voitaisiin tunnistaa. Tietoarkiston aineistoon tekemät merkinnät on merkitty [hakasulkein].

Julkaisut

Ruisniemi, A. Saarnio, P. & Tolonen, K. (2011) Päihdetyöntekijöiden uranvalinta. *Perheterapia* 27 (4), 18-24.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2692>

Liittyvät aineistot

FSD2693 Suomalainen päihdehoito: päihdetyöntekijän alalle hakeutuminen 2008: taustatiedot

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Haastattelukysymykset

FSD2692 SUOMALAINEN PÄIHDEHOITO: PÄIHDETYÖNTEKIJÄN ALALLE HAKEUTUMINEN
2008

FSD2692 SUBSTANCE ABUSE TREATMENT: REASONS FOR CAREER CHOICE 2008

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

AUTTAMIS- JA PÄIHDETYÖHÖN HAKEUTUMISEN MOTIIVEJA KOSKEVA HAASTATTELURUNKO

1. Haastateltavan **kertomus** hakeutumisestaan päihdetyöhön

Aluksi toivon sinun kertovan tarinan siitä, miten ja miksi olet hakeutunut päihdetyöhön. Kertomisen tapa on vapaa: kertomuksesi voi olla lyhyt tai pitkä, voit hahmotella sitä etukäteen paperille, esittää sen kolmannessa persoonassa -- miten vain.

2. Muistatko sinulla olleen jo **varhain kiinnostus ihmisiin** ja heidän **käyttäytymiseensä**?

3. Olitko kenties muiden **ikäistesi uskottu** lapsuudessa ja nuoruudessa?

- entä olitko **perheessäsi välittäjän tai vastuun kantajan** roolissa?

4. Onko sinulla lapsuuden tai nuoruuden kokemuksia **kulttuurisesta tai sosiaalisesta syrjäytymisestä**? Millaisia?

- olivatko **vanhempasi** koko ajan parisuhteessa?

- **montako lasta teitä** oli ja mikä oli sinun **sijaintisi sisarusparvessa**?

- oliko perheesi **ylä-, keski- vai työväenluokkainen**?

- miten perheenne tuli **taloudellisesti toimeen**?

- olivatko vanhempasi **uskonnollisia** ihmisiä?

- mikä oli **paikkakunnan ilmapiiri** ja **perheesi asema** siinä?

5. Miten **kipeät kokemukset** lapsuudessa tai myöhemmin liittyvät uravalintaasi?

- oliko lapsuuden perheessä tai muussa silloisessa lähipiirissäsi **päihde- tai mielenterveysongelmia** tai **muuta vastaavaa**?

- onko sinulla lapsuuden kokemuksia **kaltoin kohtelusta**?

- koetko jollakin tavalla olevasi **"haavoittunut parantaja"**?

6. Onko sinulla lapsuuden tai nuoruuden **kokemuksia olla asiakkaana terapiassa** tai **muussa auttamistyössä**; **oliko** niillä **merkitystä** ammatin valinnan suhteen?

7. Millainen merkitys vanhempien, opettajien, terapeuttien tai muiden ammattiauttajien **esimerkillä tai kannustuksella** on ollut hakeutumisesi auttamistyöntekijäksi?

- olivatko vanhempasi tai jotkut muut silloisesta **lähipiiristäsi auttamistyössä**?

8. Miten kuvailisit omaa tarvettasi **auttaa ja ymmärtää muita ihmisiä**?

- **mistä tällainen tarve** on mielestäsi saanut alkunsa?

- onko esimerkiksi lapsuuden **perheellä** tai muulla silloisella **lähipiirilläsi** ollut **sosiaalistava vaikutus** siihen?

- entä **uskonnolliset** tai **aatteellis-eettiset** vaikuttimet?

9. Miten **oma päihteiden käyttösi** oli yhteydessä uravalintaasi?

- onko sinulla **oma toipumiskokemus** päihdeongelmista?

10. Mitä ajattelet auttamistyön **henkisestä haastavuudesta** ja **mielenkiintoisuudesta**; oliko niillä merkitystä ammatin valinnalle?

- mikä merkitys oli tarpeella **omaan kasvuun ja eheytymiseen**?

- tai kokemuksilla **turvallisesta läheisyydestä** -- terapeuttihan on myös saamapuolella?

- entä auttamistyön tietty **autonomia** -- **ei tarvitse toimia kaavojen** mukaan?

11. **Millä tavalla ja missä iässä** hakeuduit auttamis- tai päihdetyön **koulutukseen ja edelleen vastaavaan työhön**?

- miten lyhyesti **tiivistäisit lähtösi tälle uralle**?

- millainen merkitys oli **silloisella elämäntilanteellasi**?

- oliko auttamis- tai päihdetyö **vain ammatti ammattien** joukossa?

- mikä on saanut sinut **pysymään/jatkamaan alalla**?

12. Miten **sattuma tai tilanne vaikutti** siihen, että hakeuduit auttamis- tai päihdetyöhön?

13. Mitkä **muut tekijät ovat vaikuttaneet** siihen, että hakeuduit päihdealalle?

14. **Millaisella "reseptillä"** saadaan mielestäsi **hyvä auttamis- tai päihdetyöntekijä**?

15. Onko sinulla jotakin **muuta kerrottavaa**?